

Kaufhaus Mainzer – ציוד וריהוט לבית תחת קורת גג אחת

מאז 1907 אי אפשר עוד לדמיין את נוף העיר הפנהיים בלי המבנה שהיה בעבר “Kaufhaus Mainzer”. כיום, המבנה הידוע כ”בית העיר החדש”, שבו שוכנים בית הספר למוזיקה, לשכת התיירות העירונית, לשכת האזרחים וחלקים מן המנהל העירוני, הוא מבנה היסטורי מוגן-שימור שאינו רק “דוגמה מובהקת לאדריכלות הרפורמה ברחוב ברגשטראסה”, אלא גם תמונת-ראי של מסחר ומלאכה של משפחה יהודית חשובה בהפנהיים.

משפחת מיינצר

בשנת 1861 יסדו בני המשפחה יעקב וקרינלה מיינצר עסק למוצרי מנופקטורה בחדר אחד בבית המגורים שלהם ברחוב וילהלמשטראסה 10 (כיום מס' 7). הבן וילהלם מקבל לידי אביו את ניהול העסק המשפחתי בשנת 1865, וכעבור חמש שנים נעשה לבעליו. בתקופה זו הוא נושא לאישה את בבטה ג'ן, בתו של סוחר מבנשהיים. מנישואים אלה נולדים תשעה ילדים.

חופש העיסוק מאפשר למשפחה היהודית הרחבה של אפשרויותיה הכלכליות. תחילה מוקם חלל מכירה עם חלון ראווה, ולפני 1891 מוסב הבית לבית עסק, דבר המאפשר הרחבה של היצע הסחורות. בהפנהיים נוצר אחד מעסקי החנויות הראשונים עם חלון ראווה, המוכר מוצרי איכות ומוצרים המוניים המיוצרים בתעשייה.

בזכות ההצלחה הכלכלית רוכשת המשפחה בשנת 1902 בית נוסף ברחוב וילהלמשטראסה 3, כך שהבית במס' 10 עדיין יכול לשמש כבית עסק.

תחילה נמכרים רק בדים, חולצות, מצעים, מפות, מטפחות ו”בגדי בריאות”, אולם בסוף המאה ה-19 כבר מתרחב ההיצע וכולל מחלקת כביסה, מחלקה לאופנת נשים ולייצור גברים וכן מתפרה. בשנת 1906 מוסר וילהלם מיינצר את העסק לשני בניו, יעקב וברטולד.

ההיצע של בית העסק מכוון לקונים משכבות חברתיות שונות. לכן נמשכים לא רק לקוחות מהפנהיים, אלא גם מהסביבה.

יעקב וברטולד מיינצר רוצים להרחיב את העסק בתחום עיצוב הפנים והייצור העצמי של רהיטים וביגוד, ולשם כך נדרש מבנה חדש.

בניית בית הכלבו ברחוב פרידריך

בשנת 1905 מוזמן האדריכל היינריך מצנדורף לבנות את בית הכלבו החדש, אולם לצורך הבנייה נאלצת משפחת מיינצר ליטול אשראי גבוה ולבצע השקעות גדולות. מצנדורף מתכנן מבנה רבת-כליתי

עם חלונות ראוה מודרניים וחדרים גדולים ומוארים, הכולל בית כלבו, סדנת ייצור ובית מגורים. כך יכול העסק להציע מבחר רחב בהרבה. המבנים הישנים ברחוב וילהלמשטראסה ממשיכים לשמש כבית מלאכה לנגרות וכמחסן.

ב-23 בנובמבר 1907 נפתח בהפנהיים בית העסק החדש של "חברת וילהלם מיינצר" ברחוב פרידריך 19–21. בהיקפו, כפי שבית הכלבו קיבל, הוא יכול להתחרות בבתי כלבו עירוניים אחרים שנבנו באותה תקופה.

בשנת 1924 מחולקת החברה "וילהלם מיינצר" בין יעקב וברטולד, ושני האחים ממשיכים להפעילה כל אחד באופן עצמאי.

השפעת הנאצים על העסק

עליית הנאצים לשלטון מביאה עמה שינויים חמורים עבור משפחת מיינצר. היא נחשפת יותר ויותר לדיכוי אנטייהודי. המחזורים בעסקים של שני האחים יורדים באופן חד, כך שיעקב נאלץ בשנת 1935 למכור את חנות הרהיטים שלו לתלמיד לשעבר, לפני שהחברה מפורקת סופית בשנת 1938.

ברטולד מתנגד זמן רב יותר מאחיו. אולם גם עסקו סובל הפסדים הולכים וגוברים עקב החרם מ-1 באפריל 1933, עקב תקיפות אנטייהודיות, עקב צעדי דיכוי כלכליים, וכן עקב מדיניות פיננסית אנטישמית והפקעות. לכן בשנת 1936 הוא מסב את שטחי המכירה שלו לדירות להשכרה. זמן קצר לאחר מכן מכריחות אותו רשויות הפנהיים לוותר על הפטנטים הבינלאומיים שלו למכשירי גיהוץ לביגוד. מכאן ואילך אסור עוד לייצא לחו"ל את המכשירים האלסטיים לייצור בנים מתוצרת הפנהיים, "Bema-Herrenhose". המדיניות הכלכלית והפיננסית האנטייהודית ממוטטת את חברתו סופית, וכך, עוד לפני ליל הבדולח, היא נמכרת לבעל קנטינה מלנדאו. מן התמורה בעבור מכירת בית הכלבו לא מקבלת המשפחה היהודית דבר. ליל הבדולח נבזזים העסק והדירות ומושחתים. ב-15 במאי 1940 כופה משרד המס של הפנהיים את הסגירה הסופית של חברת ברטולד מיינצר.

Übersetzung ins Hebräische von Lina Tworek, Schülerin, 17 Jahre